

MIX. ΚΑΛΙΝΔΕΡΗ, 'Ο βαρώνος Κωνσταντίνος Δ. Βέλιος 1772—1838, ἡ ζωὴ καὶ ἡ ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους προσφορά του, Δημοσιεύματα τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν ἀρ. 40, Θεσσαλονίκη 1973, σχ. 8 σελ. 79.

Τὸ βιβλίον ἐξεδόθη εἰς τὴν σειρὰν τῆς Μακεδονικῆς Βιβλιοθήκης ἐπὶ τῇ 200ετηρίδι ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ αἰοδιμοῦ ἔθνικοῦ εὐεργέτου. Ὁ συγγραφεὺς τῆς βιογραφίας ταύτης Μ. Κ. Καλινδέρης, γνωστὸς διὰ τὰς δοκιμοὺς ἱστοριοδιφικὰς τοῦ ἐργασίας ἐπὶ τῆς περιοχῆς τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, ἦτο τὸ ἀρμοδιώτατον ἐν προκειμένῳ πρόσωπον, διότι καὶ κοινὴν ἔχει τὴν γενέτειραν μὲ τὸν βιογραφούμενον καὶ θετὸν τοῦτου τέκνον εἶναι, ἅτε τυχῶν ὑποτροφίας τοῦ Βελλιεῖου κληροδοτήματος.

Βιογραφία πλήρης τοῦ Κ. Βέλιου δὲν ὑπῆρχεν, στοιχεῖα ὅμως βιογραφικὰ ὑπάρχουν ἀρκετὰ εἰς διάφορα δημοσιεύματα ἐγκατεσπαρμένα, ὡς τοῦ Ἄντ. Κεραμοπούλου, τοῦ Ἄντ. Χατζῆ, τοῦ Ρουμάνου βυζαντινολόγου Ν. Banescu, καθὼς καὶ εἰς διάφορα πρακτικὰ, περιοδικὰ, ἡμερολόγια, ἐγκυκλοπαιδικὰ λεξικά, μητρῶα κληροδοτημάτων, ἱστορικὰ σημειώματα κλπ. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος βιβλίου συνεκέντρωσε καὶ ἐπεξεργάσθη τὰ ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα καὶ τὰ συνθέσεν εἰς βιογραφίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποσαφηνίζονται πολλὰ τέως ἀμφισβητούμενα σημεία.

Οὕτω ἀπεσαφηνίσθησαν αἱ ἀντιφατικαὶ πληροφορίες περὶ τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως τοῦ Κωνστ. Βέλιου· κατὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τοῦ Καλινδέρη, βασιζομένου καὶ εἰς γνώμην τοῦ Κεραμοπούλου, πατρίς του εἶναι ἡ Βλάστη, ἀλλὰ ἡ καταγωγὴ τῶν γονέων του ἦτο τὸ Λινετόπι (Ἑλλή οτόπι) τῆς Καστοριάς, χωρίον καταστραφέν ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν κατὰ τὸν ΙΗ' αἰ. Διὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς του αἱ πληροφορίες ἐλλείπουν, φαίνεται ὅμως ὅτι μὲ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἀδελφούς του ἔζησεν εἰς Ρουμανίαν, ὅπου ἔμειναν καὶ διεκρίθησαν οἱ ἀδελφοί του καὶ ὅπου ἐτάφησαν οἱ γονεῖς του. Ἔτερα στοιχεῖα διακριβούμενα ὑπὸ τοῦ συγγρ. εἶναι ὅτι τῷ 1808 ἦτο ἔμπορος ἐν Βιέννῃ, αὐστριακὸς ὑπῆκοος καὶ ὅταν εἶς ἐποχὴν τινα ἠτύχησεν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Σίνα. Ὅτι ἀπὸ 24-2-1817 ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ βαρῶνου διὰ τὰς ὑπηρεσίας του ὡς τραπέζης του καὶ τὰς ἀγαθοεργίας του πρὸς τὸν πληθυσμὸν τοῦ Βανάτου. Ὅτι ἀπέκτησε μεγάλη κτήματα εἰς Ρουμανίαν μεταξύ 1816 καὶ 1818, μεγάλην κινητὴν περιουσίαν εἰς Βιέννην εἰς μες τρητὰ, νομίσματα, πολὺτιμα κειμήλια καὶ σπουδαίαν βιβλιοθήκην Ἑλλήνων συγγραφέων, γερμανῶν, γάλλων, λατίνων· καὶ ἀκίνητον περιουσίαν εἰς Ἀθήνας, οἰκίαν καὶ οἰκοπεδικὰς ἐκτάσεις.

Ὁ Καλινδέρης φρονεῖ ὅτι οὗτος εἶχεν ἀποκτήσει ἀρκετὴν μὀρφωσιν, ἐνδεχομένως δὲ εἶχεν ἀκολουθήσει καὶ πανεπιστημιακὰ μαθήματα, τεκμαιρόμενος ταῦτα ἐκ τοῦ εἶδους τῶν βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης του. Πάντως ἦτο ἀνὴρ ἐκτιμῶν τὰ γράμματα καὶ τὴν ἀξίαν των διὰ τὸν φωτισμὸν τοῦ Γένους. Τοῦτου ἀποδείξεις ὑπάρχουν πολλαί. Τὸ 1792 μετέφρασεν ἐκ τῆς Γερμανικῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τὸ βιβλίον Ροβινσῶν Κροῦσος πρὸς χάριν τῶν ὁμογενῶν. Βραδύτερον προεκήρυξε τὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν μετάφρασιν τῆς διτόμου ἱστορίας τῆς Μακεδονίας τοῦ Flathe (1832—1834) πρὸς ἐκδοσιν καὶ δωρεὰν διανομὴν ταύτης. Ἐδώρησεν εἰς τὸ ἱδρυόμενον Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν τὴν βιβλιοθήκην του ἀξίας 16.000 φλωρινίων. Ἰδρυσεν τὸ 1835 τὸ Βελλιεῖον κληροδοτήμα δρχ. 78.738 διὰ μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἕνα ἐκ τῶν τόκων σπουδάζουν 2 Ἑλληνας νέοι ἐπὶ ἕξ ἔτη τὸ πολὺ εἰς Μόναχον. Μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν του εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ ὄρος Ἑλληνας εἰδικεύθη εἰς Μακεδόνας καὶ βραδύτερον ἔτι στενότερον Μπλατσιῶται καὶ Σιατιστινοὶ κατὰ προτίμησιν. Μὲ τὸ κληροδοτήμα τοῦτο ἐσπούδασαν πολλαὶ δεκάδες

νέων διαπρεψάντων εις τὸν δημόσιον βίον καὶ εἰς τὰ γράμματα. Ὁ Καλινδέρης ἐπιστᾷ τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς μεγαλοπνύου ταύτης ιδέας, ἀποβλεπούσης εἰς τὴν ἐπίρρωσιν τῶν ἐθνικῶν κέντρων ἐν τῇ Βορείῳ Ἑλλάδι.

Κατήρτισεν ὁ συγγρ. πίνακα τῶν δωρεῶν τοῦ Βέλιου: χάριν ἀπελευθερώσεως αἰχμαλώτων ἐν Γραικίᾳ 200 φλωρίνια (1827), ὑπὲρ τῆς Σχολῆς Κοζάνης φλωρ. 5 (1832), Κληροδότημα σπουδῶν ἐν Μονάχῳ διὰ δύο νέους ἐκάστοτε φλωρ. 30.000 (1835), (ὅπερ συνεχῶς λειτουργεῖ ἕκτοτε μέχρι σήμερον), Δωρεὰ τῶν ἐν Ἀθήναις κτημάτων τοῦ ὑπὲρ τοῦ Δημοτικοῦ Νοσοκομείου Ἀθηνῶν δραχ. 50.000 (1836), Δωρεὰ χρηματοκιβωτίων ὑπὲρ τοῦ Κράτους δραχ. 3000, Δωρεὰ μετὰ συνεισφορᾶς Ἑλλήνων ἐξωτερικοῦ φλωρ. 577 ὑπὲρ ἰδρύσεως ναοῦ εἰς τὸν παρὰ τὴν Ἀταλάντην συνοικισμὸν τῶν Μακεδόνων πολεμιστῶν Νέα Πέλλα, Δωρεὰ πρὸς τὸν Ὅθωνα βαρυτίμου σπάθης καὶ πρὸς τὴν Ἀμαλίαν σπανίας ἐκδόσεως τοῦ Ὁμήρου. Ἐπίσης ὁ συγγραφεὺς ἀποσαφηνίζει τὸν βόλον τοῦ ὡς ἰδρυτοῦ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, δὲν δύναται ὅμως νὰ ἐρμηνεύσῃ ἀκριβῶς τοὺς λόγους τῆς ἀπογοη-εὔσεώς του καὶ τῆς ὀριστικῆς ἀναχωρήσεώς του ἐξ Ἑλλάδος τῷ 1837, πέραν τῆς ἐξακριβώσεως ὅτι ὑπῆρχε δυσμένεια κατ' αὐτοῦ ἐκ μέρους τῆς Ἀντιβασιλείας. Παρακολουθεῖ ἐπίσης ὁ συγγρ. τὴν διαθήκην καὶ τοὺς ὄρους τῆς, τὰ πεπραγμένα τῆς ἐν Ἀθήναις παραμονῆς του, τὴν ἀποθυμίαν του νὰ συντρέξῃ τὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἑταιρείαν καὶ καταλήγει εἰς συναγωγὴν κρίσεων καὶ χαρακτηρισμῶν τῆς προσωπικότητος τοῦ Κ. Βέλιου: Ὑπῆρξεν ἀνὴρ εὐρείας κοινωνικῆς ἀντιλήψεως, ἰδεαλιστικῆς διαθέσεως, ἔνθερος πατριώτης καὶ πιστὸν τέκνον τῆς πατρίδος Ἑλλάδος, εὐλαβὴς χριστιανός, φιλάλληλος καὶ φιλόανθρωπος ἀναζητῶν τὴν εὐτυχίαν οὐχὶ εἰς τὴν προσωπικὴν χρῆσιν τοῦ πλοῦτου, ἀλλὰ εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ ὑπὲρ ἰδεωδῶν εὐγενῶν, ὡς ἡ εὐρύτερα μὲν ἡγετικῶν στελεχῶν τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πατρίδος καὶ ἡ ἀνακούφισις τῆς ἐνδείας καὶ τοῦ πόνου τῶν συνανθρώπων, πρᾶγμα ποῦ ὑπῆρξε κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ φράσιν ἐν τοῖς «πρακτικοῖς» «ὁ μόνος καὶ κυριώτερος σκοπὸς» τῆς ζωῆς του.

Οὕτω μετὰ τὸ βιβλίον του ὁ Μιχ. Καλινδέρης μᾶς προσφέρει ζῶσαν εἰκόνα τῆς προσωπικότητος ἐνὸς ἐθνικοῦ εὐεργέτου, Ἑλληνοῦ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν, τέκνου ἀξίου τῆς Πατρίδος μετὰ τὸ μεγάλο παρελθόν.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* *

TOMAS HÄGG, **Narrative Technique in Ancient Greek Roman-ces.** *Studies of Chariton, Xenophon Ephesius, and Achilles Tatius*, Stockholm: Almqvist & Wiksell 1971, σσ. 376 (Acta Instituti Atheniensis regni Sueciae. Series in 8o, VIII).

Ὁ Tomas Hägg, σουηδὸς φιλόλογος, ἀσχολεῖται ἀπὸ πολλοῦ περὶ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν μυθιστοριογραφίαν. Αἱ δύο πρῶται ἐργασίαι αὐτοῦ ἀναφέρονται εἰς τὸ ἔργον Ξενοφῶντος τοῦ Ἐφεσίου *Τὰ κατ' Ἀθηῖαν καὶ Ἀβροκόμην Ἐφεσιακά*: α) Die Ephesiaka des Xenophon Ephesios—Original oder Epitome? *Classica et Mediaevalia* 37, 1966, 118—161, καὶ β) The naming of the characters in the romance of Xenophon Ephesius, *Eranos* 69, 1971, 25—59.

Εἰς τὴν ἐν τίτλῳ ἐργασίαν ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει τὴν διηγηματικὴν τεχνικὴν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν μυθιστοριογραφίαν, εἰδικώτερον δὲ εἰς τὰ ἔργα τῶν τριῶν μυθιστοριογράφων: Χαρίτωνος τοῦ Ἀφροδισιεύος *Τὰ περὶ Χαυρέαν καὶ Καλλιρόην*, Ξενοφῶντος τοῦ Ἐφεσίου *Τὰ κατ' Ἀθηῖαν καὶ Ἀβροκόμην Ἐφε-*